

2 - Oznámení trestného činu a moje práva během vyšetřování nebo soudního řízení

Jak mohu trestný čin oznámit?

Jste-li obětí trestného činu, můžete tento trestný čin oznámit státnímu zástupci nebo policii tak, že podáte trestní oznámení (*énklisi* nebo *mínysi*). (Přesněji řečeno *énklisi* je trestní oznámení, které podává oběť sama. V určitých situacích lze trestní řízení zahájit pouze za předpokladu, že takové trestní oznámení existuje (např. v případě trestných činů proti cti a dobré pověsti osoby). *Mínysi* je trestní oznámení nebo ohlášení, které podá jiná osoba než oběť v případě trestného činu, který mohou orgány trestně stíhat z vlastního podnětu bez ohledu na to, zda sama oběť trestní oznámení podá či nepodá. V praxi se však výraz *mínysi* používá k označení obou druhů trestního oznámení. Je-li tedy u státního zastupitelství podáno trestní oznámení kteréhokoli druhu, je mu přiděleno jedinečné číslo v rejstříku trestních oznámení, které se nazývá *arithmós vivlíou minýseon* – za použití slova *minýsi*).

Můžete také požádat jinou osobu, aby trestný čin oznámila ve vašem zastoupení. V takovém případě musíte podepsat písemné prohlášení (*dílosi* nebo *exousiodótisi*), v němž uvedete osobu, která za vás má trestní oznámení podat. Prohlášení nemá standardizovanou podobu, musí však být podepsáno v přítomnosti úředníka ústředního nebo místního orgánu státní správy nebo v přítomnosti právníka (včetně vašeho advokáta, pokud ho již máte), který váš podpis ověří. Osobou, která trestný čin oznamuje vaším jménem, může být advokát nebo jiná osoba, které můžete důvěřovat. Jestliže jde o případ, kdy trestní řízení vyžaduje, aby trestní oznámení podala sama oběť, a tato oběť zemřela, přechází právo podat trestní oznámení na pozůstalého manžela a děti nebo rodiče oběti (čl. 118 odst. 4 trestního řádu (*Kódikas Poinikís Dikonómias*, dále jen „trestní řád“)). Pokud oběť zemřela v důsledku předmětného trestného činu, mohou se uvedené osoby také samy připojit k trestnímu řízení jako účastníci občanskoprávního řízení požadující náhradu škody za jim způsobenou bolest a utrpení.

Trestný čin můžete oznámit ústně nebo písemně. Pokud se rozhodnete oznámit trestný čin ústně, úředník, který vaše oznámení přijme, sepíše zprávu se záznamem oznámení.

Při podání trestního oznámení musíte uhradit poplatek; výše poplatku se pravidelně upravuje společným rozhodnutím ministra financí a ministra pro spravedlnost, transparentnost a lidská práva. Ve výjimečných situacích vám bude dovoleno uhradit poplatek až po podání trestního oznámení, v každém případě tak ale musíte učinit do tří dnů. Jestliže poplatek neuhradíte, bude vaše trestní oznámení odmítnuto jako nepřijatelné. Poplatek nejste povinni hradit, máte-li nárok na právní pomoc. Poplatek nemusíte hradit ani v případě, že jste obětí trestného činu proti sexuální svobodě nebo pohlavního vykořisťování za účelem finančního zisku, domácího násilí nebo rasové diskriminace (články 81A a 361B trestního zákoníku (*Poinikós Kódikas*, dále jen „trestní zákoník“)) nebo jestliže došlo k porušení rovného zacházení (čl. 46 odst. 2 trestního řádu).

V případě trestných činů, které lze trestně stíhat z podnětu orgánů bez ohledu na to, zda o to oběť požádala či nikoli, neexistují pro oznámení trestného činu žádné lhůty vyjma toho, že středně závažné trestné činy (*plimmelímata*) se promlčují po pěti letech. V některých případech však lze trestní stíhání u trestného činu zahájit, pouze pokud návrh na zahájení trestního řízení podáte vy jako oběť, která tímto trestným činem utrpěla újmu. V těchto situacích musíte trestní oznámení (*énklisi*) podat do tří měsíců od data, kdy jste se dozvěděli o trestném činu a o totožnosti pachatele (pokud víte, kdo je pachatelem).

Neexistuje žádný standardní formulář, který byste mohli k podání trestního oznámení použít.

Vaše trestní oznámení musí obsahovat tyto informace:

- úplné údaje o vaší totožnosti,
- informace o pachateli a jeho kontaktní údaje, pokud je znáte,
- důkladný popis skutkového stavu,

- dostupné listinné důkazy, které dokládají vaše trestní oznámení,
- případné svědky, které by podle vás bylo možné vyslechnout,
- údaje o vašem advokátovi, pokud jste nějakého určili.

Pokud nerozumíte nebo nemluvíte řecky, můžete trestní oznámení podat v jazyce, kterému rozumíte, nebo vám může být poskytnuta potřebná jazyková pomoc, a to vždy za podmínek stanovených v trestním řádu nebo jakýchkoli jiných zvláštních trestněprávních předpisech. Můžete požádat o bezplatný překlad dokumentu (článek 58 zákona č. 4478/2017 o právech obětí při podávání trestního oznámení (článek 5 směrnice 2012/29/EU)).

Jak mohu zjistit, jak je daný případ vyřizován?

V okamžiku, kdy je trestní oznámení podáno, je mu přiděleno jedinečné číslo v rejstříku trestních oznámení. Toto číslo vám umožňuje sledovat postup v dané věci pomocí rejstříku, který vede státní zastupitelství nebo úřad odpovědný za zpracování trestních oznámení. Můžete si také vyžádat a obdržet osvědčení o postupu v dané věci (*pistopoiitikó poreías*), které uvádí aktuální fázi řízení.

Pokud je ve vaší věci příslušný soud prvního stupně v Aténách (*Protodikeío Athinón*), může váš advokát od okamžiku, kdy se věc dostane k soudu, sledovat její postup na internetových stránkách **Aténské advokátní komory** (*Dikigorikós Sýllogos Athinón*). Tato možnost není dostupná samotným obětem, neboť se vyžaduje použití identifikačních údajů.

Mám nárok na právní pomoc (během vyšetřování nebo soudního řízení)? Za jakých podmínek?

Během soudního řízení můžete využít advokáta, za jeho služby však musíte zaplatit.

Je-li váš roční rodinný příjem nižší než dvě třetiny ročního minimálního osobního příjmu vymezeného v Národní všeobecné kolektivní smlouvě, bude vám bezplatně přidělen advokát, který vypracuje a podá trestní oznámení a bude vás v jakékoli fázi řízení zastupovat jako účastníka řízení uplatňujícího občanskoprávní nároky, pokud jste obětí jednoho z následujících trestných činů: mučení nebo jiný trestný čin proti lidské důstojnosti (čl. 137 písm. A) a B) trestního zákoníku); diskriminace nebo nerovné zacházení, trestný čin proti životu, osobní svobodě nebo sexuální svobodě; pohlavní vykořisťování za účelem finančního zisku; trestný čin proti majetku nebo majetkovým právům; zranění osoby nebo trestný čin související se sňatkem nebo rodinou. Trestný čin musí být závažným trestným činem (*kakourgíma*) nebo středně závažným trestným činem (*plimmélíma*) v soudní pravomoci soudu pro méně závažné trestné činy zasedajícího ve tříčlenném senátu (*trimeloús plimmeleiodikeío*), za který je udělován minimální trest odnětí svobody v délce šesti měsíců (zákon č. 3226/2004 (vládní věstník, řada I, č. 24, 4.2.2004), ve znění pozměněném a doplněném zákony č. 4274/2014 a 4689/2020). Osobou, která posuzuje vaši žádost o právní pomoc v trestní věci, je předseda soudu při soudu, který danou věc projednává, nebo soudu, k němuž má být podán opravný prostředek.

Advokát, který vás zastupuje, vám pomůže vypracovat a podat potřebnou dokumentaci, která vám umožní připojit se k řízení jako účastník uplatňující občanskoprávní nároky, a bude vám nápomocen v průběhu celého řízení.

Mohu se odvolat, pokud je můj případ uzavřen ještě před tím, než se dostane k soudu?

Jestliže státní zástupce u soudu pro méně závažné trestné činy (*eisangeléas plimmeleiodikón*) vydá usnesení o odložení vašeho trestního oznámení na základě toho, že nemá oporu v zákoně nebo je zjevně neopodstatněné nebo nemůže být soudem posouzeno, můžete proti usnesení podat námitku u příslušného státního zástupce při odvolacím soudu (*eisangeléas efetón*) (články 47 a 48 trestního řádu) do tří měsíců ode dne jeho vydání – tuto lhůtu nelze z žádného důvodu prodloužit. Pro podání námitky proti usnesení musíte uhradit poplatek, který vám bude vrácen, jestliže státní zástupce námitku akceptuje.

Mohu se účastnit soudního řízení?

Trestního řízení se můžete účastnit pouze v případě, že jste účastníkem řízení uplatňujícím občanskoprávní nároky (*politikó enágon*) a žádáte soud, aby vám přiznal náhradu škody za ztrátu nebo morální újmu či bolest a utrpení. O

připojení se k trestnímu řízení jako účastník řízení uplatňující občanskoprávní nároky můžete požádat odpovědného státního zástupce buď ve svém trestním oznámení, nebo v samostatném dokumentu, a to před skončením přípravného řízení (článek 308 trestního řádu). Můžete tak učinit buď osobně, nebo prostřednictvím advokáta s obecným nebo zvláštním zmocněním k tomuto úkonu. Váš občanskoprávní nárok se zaznamená ve zprávě s připojeným zmocněním advokáta (článek 83 trestního řádu). Pokud jste ve svém trestním oznámení nepožádali o to, abyste byli považováni za účastníka řízení uplatňujícího občanskoprávní nároky, můžete tak ještě učinit u trestního soudu (článek 82 trestního řádu) předtím, než soud začne vyhodnocovat důkazy.

Vaše žádost o připojení se k řízení v postavení účastníka řízení uplatňujícího občanskoprávní nároky bude odmítnuta jako nepřijatelná, pokud nebude obsahovat stručný popis věci, důvody vašeho nároku a jmenování zástupce v rámci místní jurisdikce soudu, pokud nemáte trvalý pobyt v místě spadajícím do této jurisdikce. Zástupce bude oprávněn přijmout doručení všech dokumentů nebo oznámení, které vám budou zaslány jako účastníkovi řízení uplatňujícímu občanskoprávní nároky (článek 84 trestního řádu). Abyste mohli být u trestního soudu vyslechnuti jako účastník řízení uplatňující občanskoprávní nároky, musíte jmenovat zmocněného právníka a uhradit paušální poplatek ve prospěch státu, který pokrývá celé řízení, dokud nebude vydán rozsudek, proti němuž již nelze podat opravný prostředek. Výše poplatku se pravidelně upravuje společným rozhodnutím ministra hospodářství a financí a ministra spravedlnosti.

Pokud uplatňujete občanskoprávní nároky, jste účastníkem řízení a máte řadu práv. Můžete se zúčastnit všech soudních jednání včetně neveřejných jednání a máte přístup ke všem dokumentům v dané věci. Smíte vystoupit před soudem, abyste přednesli své nároky, a můžete také vyslovit připomínky po výslechu svědka nebo učinit podání či poskytnout vysvětlení k jakémukoli podanému svědectví nebo provedeným důkazům (článek 358 trestního řádu). Prostřednictvím svého advokáta můžete klást otázky pachateli, svědkům a ostatním účastníkům (např. odborným znalcům jmenovaným v dané věci). Budete vyzváni k podání svědecké výpovědi (nikoli však pod přísahou) a můžete také navrhnout svědky, bude-li o tom soud včas informován. Máte právo požádat o odročení jednání nebo o výměnu soudce.

V každém případě můžete být jako oběť předvoláni k soudu jako svědek. V takovém případě jste povinni se k soudu dostavit. Budete-li vyslýcháni jako svědek, budete mít příležitost vysvětlit soudu skutečnosti týkající se trestného činu. Soudce vám také může položit určité dodatečné otázky.

Jaká je má oficiální úloha v soudním systému? Mohu například být (nebo se rozhodnout být): oběť, svědek, účastník řízení uplatňující občanskoprávní nároky nebo soukromý žalobce? Jaká jsou potom má práva a povinnosti?

Můžete se rozhodnout, zda se k trestnímu řízení připojíte jako účastník řízení uplatňující občanskoprávní nároky, což vás činí účastníkem celého řízení, který má podstatná procesní práva, nebo jen svědčit jako klíčový svědek, neboť trestní řízení probíhá zejména v důsledku trestného činu, který byl na vás spáchán. Koncept soukromé obžaloby v řeckém systému soudnictví neexistuje.

Mohu v průběhu soudního řízení učinit prohlášení nebo poskytnout důkazy? Za jakých podmínek?

Můžete předložit dokumenty, které budou přečteny u soudu (článek 364 trestního řádu) a budou zahrnuty do spisu, můžete také předvolat svědky a informovat o tom soud (čl. 326 odst. 2-1 trestního řádu).

Jaké informace mi budou v průběhu soudního řízení poskytnuty?

Můžete se účastnit veřejných jednání v průběhu celého řízení, vyslechnout provádění důkazů, obhajobu obžalovaného, vystoupení advokátů a rozsudek soudu.

Budu moci získat přístup k soudnímu spisu?

Jako účastník řízení uplatňující občanskoprávní nároky máte přístup k obsahu spisu a můžete získat kopie rozsudku soudu.

■ Poslední aktualizace: 12/06/2023

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.